

# NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

**Előfizetési árak:** Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyed évre 1 frt 25 kr. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 4 frt. Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

**Dr. Tóth János.**

Társzerkesztő: Dr. Dudek János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

**Hirdetési árak:** Egy háromhasábos petsor ára bélyegen kívül 8 kr. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szögig 1 frt 30 kr, minden további megkezdett 100 szög után 1 frttal több.

## Husvét ünnepén.

(D.) Krisztus feltámadt, de van-e a nemzetek számára feltámadás? Krisztusban igen, Krisztus nélkül nincs. Léteznek, talán sok századon át léteznek, a virágzás bizonyos fokára is emelkednek s aztán úgy lehanyatlának, hogy nyomuk vész a történelemben. Semmi sem marad belőlük, csak az emlék, hogy voltak. A világ leghatalmasabb birodalmi, nem számítva a sok kisebbet, a perzsa, görög és római nép és óriási birodalmi a tanuk erre. Egészen más népek laknak arra most, idegenek amazoktól. Azok voltak, de nincsenek, mert Krisztus nélkül nincs a nemzetek számára feltámadás.

Guizot szerint nem volt meg bennök a regeneráló erő, mely csak a kereszténységben lakik. Ennek az elveiben van letéve az alap a folytonos megújulásra, a végtelen haladásra. Az európai országok tartósságának biztosítója a keresztény világnézet, melyen emelkedtek. Ha erről letérnek, a történelem ítélő fog ismétlődni rajtuk.

Mi lesz a magyar nemzettel? Krisztussal élt ezer évig, mert alkotmányában, törvényeiben, népe gondolkodásában keresztény volt. Patrona Hungariae ékítette pénzét, hadi lohogóit s rózsafüzér függött harcosainak a kardján. A magyar nemzet bevalottan keresztény nemzet volt, Európa számára a keresztény civilizáció védőbástyája — századokon át.

És ma? Ma nem az többé. Előbb megfogyatkozott a polgári erényekben, a köznap korruptió és szédelés fertőjébe lépett s befejezésül felekezetté lett. Előbb elvesztette régi erkölcsi, azután elvesztette hitét. Letért az alapról, melyre sz. István építette.

Befejezte volna tehát pályáját, mint annyi nemzet a történelemben? Még nem, csak a régi dicsőségét fejezte be, s most kezdi a hanyatlás útját. És ez mindjárt kezdetén milyen gyászos, milyen lesújtó! A millenáris évnél talán még nem volt gyászosabb éve a magyar nemzetnek. Sajónál, Mohácsnál csak anyagi tulerő sujtotta le; a török hódoltság csak életerejét bénította meg: de a korruptió felfakadt kelevénye, melynek elszomorító esetei napról-napra éppen a jelen évben onnan felülről kerülnek felszínre, ez már arra mutat, hogy a nemzet szervezetében megfogyott az erkölcsi erő, hogy ez a nemzet már egy megvenhedt fa kezd lenni, melynek mintha már száradna a felső része — a koronája.

Mert a fa is, ha kivénült, felülről kezd száradni, úgy e nemzet is a maga intelligenciájában.

Ha pedig elvesztette hitét, lehetnek-e erkölcsi? Nem; mert az erkölcs alapja a vallás, melytől kapja a cselekedeteket irányító elveit. A felekezetlen embernek nincsenek szilárd elvei, csak pillanatnyi szeszélye, amint nyers érdeke kívánja. Nálunk is a nyers erőszak kezd uralkodóvá lenni, a magyar nem szereti a magyart; a középkor ökljogát veszik igénybe azok, akiket a gondviselés a nemzet egyesítésére, emelésére hívott. A disszociáció szomorú jelei mutatkoznak mindenfelé, mintha a vég kezdete itt volna erre a dicső multu nemzetre.

Igy kezdődött az elenyészett nemzeteknél is a hanyatlás korszaka. Azután jött a pusztulás.

De hát nincs semmi mód menekülni ettől? Oh van! A kereszténységben van a biztos erő a megújulásra, a végtelen haladásra. Am akik erről az alapról tanaikkal, tetteikkel, életmódjuk rossz példájával és törvényekkel kizökkentették a nemzetet, lelkük rajta, vezessék azt vissza a régi alapra s megszűnik az erkölcsi pusztulás, mely szemünk láttára oly veszedelmesen fenyeget.

Most, husvét napján, gondolják meg tehát mindazok, akikre tartozik, hogy a nemzetekre, úgy mint az egyes emberre, csak Krisztusban van feltámadás. Szeressék már egyszer jobban ezt a hanyatló, de jobb sorsra érdemes nemzetet, mint gyűlölik a kereszténységet.

## A kormány piros tojása.

Husvétkor a jó barátok figyelemből piros tojással ajándékozzák meg egymást. A kormány, nevezetesen annak egyik minisztere, Wlassics Gyula, szintén ilyen piros tojással kedveskedik a lelkészkezdő papságnak s ez a fizetés-rendezés, a lelkész-kongrua kecségető megalapítása.

Tekintsünk el most attól a bizalmatlan felfogástól, mely abban nyilvánul, hogy a kormány ezen lépését csak léprezzőnek tekintik a közeledő választások előtt, hogy a lelkészkezdő megingassák, s komolyan kifejtendő ellenzéki fellépéstől visszatartsák: fogadjuk el komolyan a lépést, melylyel számolni kell, a nélkül, hogy pártpolitikai eselfogást sejtteni kellene a háta mögött: s még akkor is igen sok meggondolni való marad: az aggályoknak

hosszu láncolata sorakozik ezen akció mögé, melyektől sehoggy sem vagyunk képesek szabadulni, és melyekre különösen felhívjuk a nm. püspöki kar figyelmét.

Igaz ugyan, hogy a lelkészek egy évszázad előtt megalapított 300 frtnyi minimális kongruája már elavult, nem balad a kor és a szükségletek követelményeivel. A vas is megvásik idővel, hát még az arany mennyire kopik! Azt legjobban bizonyítja, ha a pénz értékét összehasonlítjuk a II. József korabelivel. Ezért a kongrua-szabályozást behoza minden civilizált állam, hogy csak egynehányat markoljunk ki a javából: Bajorországban a plebánosok kongruája 1800 márka (1 márka = 60 kr), Badenben legkisebb 1600 márka, Elzászban 2500—2400 frank (1 frank = 48 kr), Franciaországban az I. osztályu plebánosok jövedelmi minimuma 1500—1600 frank, a másod osztályuaké 1200, a kíségitő plebánosoké (succursales enrés) 900 frank; de még ez utóbbiaknak is — saját vallomásukból tudjuk — összes tényleges jövedelmük felmegy 6000 frankra. Belgiumban az államilag megalapított jövedelmi minimum I. osztályu lelkészé 2400 frank, II. o. 1600, III. o. 1200 frank.

Azt tehát elismeri nálunk ellenség, jóbarát, hogy a falusi lelkészek közt vannak igen sokan, akik a flu de siècle gonyára 300 frt jövedelmi minimumnál tengődnek.

Nem is ez aggaszt bennünket, mintha valaki ezek sanyarú sorsát be nem látná, vagy mintha rajtuk segíteni nem akarna. De éppen az éjt bennünket gondolkodóba, aki segíteni akar, hogy: ez a miniszter; hogy: ez a velünk ellentétes kormány. A kongrua-rendezés olyan, mint az a bizonyos quarnerói cápa, minden évadban feltűnik, minden évadban nyomát veszítjük, mert a hivatott körök vele komolyan foglalkozni nem akarnak. Ime most magáévá tette a miniszter, nagy kérdés, vajjon lesz-e köszönet benne.

Azt szeretnők ugyanis tudni, hogy ki fogja kezelni a kongrua-alapot, ki fogja azt utalványozni azoknak, kik rá szorúlnak. Ez olyan kérdés, mely a kongrua-rendezéssel horderejére nézve teljesen egyenlő, sőt azt jóval felülmulja. A kongrua-alapot, akár a hivek, illetőleg hitközségek járulékaiból, akár a nagyobb javadalmak fölöslegéből, időközi jövedelmekből stb. alakuljon is az, beszolgáltatni a vallás-alapba, vagy a kultuszminiszter kezelése alá bocsátani, vagy neki még csak befolyást is engedni annak kezelésére: oly ve.

szelelemmel jár, mely fölér a falusi papság szegénységével, ha azt jóval túl nem haladja.

A múltban igen jó példákra akadunk e tekintetben. A nyitrai püspökség e század elején az üresedés tartamára, a vallásalap jövedelmének emelése címén évi 47000 frtot tartozott fizetni az említett pénztárba, és megfizette is. S mi történt? — Az, hogy a vallásalap a nyitrai papnöveldeknek járó évi segélyt későbbben  $\frac{3}{2}$ -ára leszállította, sőt az utóbbi években egy időre felfüggesztette is. Attól tartunk, hogy kongrua-alap csak eszközül fog szolgálni a miniszternek, hogy az eddig független papságot hatalmába kerítse, hogy legyőzze azon fegyverrel, melyet mi magunk szolgáltatunk kezébe.

Igaz ugyan, hogy eddig is részesült a lelkészkező papság kongrua segélyben, melyet az adóhivatal pontosan kifizetett, és nem emlékszünk példára, hogy azt megtagadták volna, de hol van az megírva, hogy jövőben is úgy fog történni? — Sőt éppen ellenkezőleg, ki biztosít bennünket arról, hogy nem történik vele visszaélés, mint Németországban a 70-es és 80-as években, mint Franciaországban napjainkig?

Azért kérve kérjük főpapjainkat, hogy a kongrua rendezést vegyék ki a miniszter kezéből és vállalják el maguk, mert hiszen ők fogják megadni az arát, akar akarják, akár nem: csak az a különbség, hogy az önkényes elvállalásnál a szükségből erényt lehet csinálni, és megmenteni a segélyzendők függetlenségét, míg ha a miniszter áll élére, ha az ő kezében hagyják a kormánykereket, az olyan irányban fogja terelni a hajót, melyet sem a püspöki kar, sem az alpapság nem fog megköszönni. — Be fog következni az idő, hogy a miniszter fog szerepelni mint nagylelkű adakozó, mint az alpapság bőkezű protektora a püspöki kar pénzén.

Hiszzen mi azt értjük, hogy a főpapsághoz annyi mindenféle igény tapad, hogy a főpapság nagy része már eddig is akár a jötekonyság terén, akár az alsó papság helyzetének javítása körül elvitázhatlan érdemeket

szerezett: értjük azt is, hogy kiki megtartani iparkodik azt, amivel bír: de ha a miniszter egyszer megindította a lavinát, azt többé mi sem fogja fontartani; azt ő többé elejteni nem fogja. Itt csak arról lehet szó, vajjon szárnyakat vagy bilincseket raknak-e a lelkészkező papságra; de egyet a kettő közül ckevtenlül: s hogy a kormány ez utóbbit akarja, az a mai viszonyok között több mint kétségtelen.

Ez első lépés a szekularizációra, ha a kongrua-rendezést a miniszterre bizzuk. Ő nem vágja ki egyszerre a fát, hanem megcsapolja, mint a pálmát megcsapolni szokás, elveszi életnedvét, hogy ennek segélyével ismét másokat hatalmába kerítsen. Közéletünk egyik kiváló alakja ismert tapintatával ezeket írja lapunknak:

A nagy elvi kérdések csak azután kezdődnek, ha a kongrua-alap felállításáról, beszerzéséről és kezeléséről lesz szó; ott kell majd az egyház önállóságát és papjainak függetlenségét az államnak gyamkodása ellen erősen megvédeni. Az egész pedig az egyház autonómiája keretébe fog kelleni beilleszteni és oly óvatosoknak kell lennünk, mint aminap a protestánsokon láttuk, kik még direkt állami segélyt is csak úgy fogadtak el, ha azt konzisztóriumuk osztják szét az egyes lelkészeknek. A kongrua az egyház belügye, azt ezen természetéből kivetkőztetni engedni nem szabad.

Azért mi teljes bizalommal vagyunk a püspöki kar köteleltségérzete és nagylelkűsége iránt. Meg vagyunk győződve, hogy nem fog kényszerűségről engedni, hanem megelőzve a bajt, saját áldozatkészségéből talál módot, mely szabadságot és nem rabszolgaságot teremt a magyar kath. egyháznak.

**A holtkézről szóló törvények hatályon kívül helyezve.** Amit az 1848-iki átalakulással járó jogfejlődés önként magával hozott s azóta a gyakorlat szentesített, azt f. évi február hó 1-én döntvényvel is kimondta a kir. kuria, hogy az egyházaknak ingatlan vagyon szerzését tilto, ugynevezett holt kézről szóló 1498: 55. 65. — 1647: 17. és 1715: 16 régi törvény-cikkek a változott viszonyoknál fogva elavulván, niacsenek többé hatályban. Ezek a törvények a magyar kath. egyházra s ennek testületeire, egyes személyeire vonatkoztak csupán s az elmúlt századokban az ősiségi intézmény s a korona há-

ramlasi jogának védelme címén, valamint az egyházi és a világi rend vagyoni egyensúlyának biztosítására hozattak, amennyiben általok a világi birtokoknak egyháziak részére elidegenítése, adományozás vagy vétel útján, megtiltatott. Az egyházi testületek örökösei soha ki nem halván, az ilyen birtokok sohasem szállhattak a kir. fiskusra vagy az adományozó örököseire, ezt akarták ama régi viszonyok között az említett törvényekkel megakadályozni. Újabb jogfejlődésünk azonban az ősiséget és a királyi háramlasi jogot eltörölte s így ezen törvények jogcíme is megszűnt. Az 1848: XX. t.-c. 2-ik §-a után pedig, mely a bevett vallások jogegyenlőségét kimondotta s a felekezetek birtokszerzési jogán mit sem változtatott, ama törvények fentartása a kath. egyházzal szemben egyenesen a jogegyenlőség elvének megsoukítását foglalná magában. Azért a joggyakorlat 1848 után nem is vette azokat többé figyelembe. A telek-könyvi hatóságok a kath. egyház, egyházi testületek s egyházi személyek részéről törtépt tulajdonszerzések alapján a tulajdonjogot a legfelsőbb jóváhagyás igazolása nélkül is állandóan részükre bekebelezték. Ezek a testületek 1861 után a legfelsőbb jóváhagyás kieszközlése nélkül jelentékeny értékű ingatlanok telek-könyvi tulajdonosaivá váltak anélkül, hogy ez ellen bármely oldalról is felszólalás törtépt volna. A kuria döntvénye tehát csak egy közérvényű jogelvet adott kifejezést, midőn kimondta, hogy a holtkézi törvények intézménye viszonyaink átalakulásával fejlődött mai jogrendszerünkbe nem illik többé. A birtokszerzési jog a kath. egyház szabadságaihoz tartozik.

**A kongrua rendezése céljából** március 17-éről keltezte kiadta a vallás és közoktatási miniszter a rendeletet, melynek szabványai szerint fogják a latin és görög szertartású lelkészek és segédlelkészek jövedelmeit összeírni. Az összeírás jún. 20-án kezdődik s 60 nap alatt elkészítendő lesz. Az összeírás közhitelű okmányokkal támogatott önbevallás alapján történik; minden lelkész az esperes felügyelete alatt eszközi azt, három példányban, a lelkész, esperes és a kegyur aláírásával. A kitöltött iveket minden törvényhatóság területén felülvizsgáló-bizottság fogja revideálni, mely az alispán elnöke alatt az egyházmegye 3 kiküldöttjéből és a világi hatóságnak ugyancsak 3 kiküldöttjéből: a pénzügyigazgató, tiszti ügyész és a főszolgabíróból fog állani. Ezen bizottságtól a központi kongrua-bizottsághoz lesz felebbezésnek helye. A végleges döntés a vitássá vált kérdéseknél a miniszternek van fentartva. Megtörtépt tehát az első lépés az annyiszor emlegetett lelkési kongrua-kérdésben. Megtétetik a jövedelmek hiteles konstatalása plebániánként, hogy azután a hiány, illetőleg annak a kiegészítése bizonyos meghatározandó maximum konstatalható legyen. Ennél a műveletnél a lelkiismeretesség lesz a főtenyező, hogy mindenki pontosan állítsa össze lelkési jövedelmeit és kiadásait, kerülve minden falsumot, amivel a dolog amugy sem lehet segíteni vagy változtatni. Nincs itt mitől tartani, egyáltalán ennél az össze-

## A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

### A Pubi.

Irta: Bucsanýi Gyula.

Nem szeretem a kanári madarakat, azokat a naplopó sárga verebeket. Legboldogabb percem volna az életemben, ha a világ összes kanári madarait egyszerre tudnám megenni. És hogy ezen gyűlöletem ben van minden csepp véreben, minden porcikámban, azt onnan tudom, mert öt hónap előtt, a mikor erős lázban feküdtem (megtettem fogadásból egy hosszú női bálí keztűt), azt almodtam, hogy a szobám tele volt sárga kanári madarakkal. Ellepték ágyamat, takarókat, a képeket, ostoba fejekkel olyan gúnyosan vigyorogtak rám. Azután az egyik lerepült az arcomra, leharapta az orromat, és elrepült vele. Elkezdtem erősen hadonázni, hogy majd agyonütöm, előbb valami puhába, azután valami keménybe csaptam a kezemet. Másnap kiderült, hogy az a puha a kiszolgálóném arca volt, valami meleg borogatást akart adni a gyomromra, a szegénynek kiütöttem utolsó két fogát: a kemény pedig a szép rokokó óram volt. A kiszolgálóném kért kárpótlásul ötven forintot, azzal indokolva követelését, hogy

már most több kell neki a kosztra, mert nem tud rágni. Az órát meg eladtam egy handlénak 75 krajcárért. — De hát el kell mondanom, hogy mért nem szeretem én a kanári madarakat; meg hogy voltaképen ki is az a Pubi.

Ezelőtt három évvel azt írta Pepi néni, hogy a Pubinak levegőváltást ajánlott az orvos és hogy még a hét folyamán feljön a fővárosba. Vala pedig az a Pepi néni az én kedves kis nagynénem. Pepi néninek pedig vala egy kedves kis négyemeletes háza a Kör-uton, 28 jó-sziv sorsjegye és egy hatalmas fekete szemőlese éppen az orra közepén.

Hogy ki volt az a Pubi, azt bizony én akkor még nem tudtam. Valami rejtélyes egyén lehetett. Pepi néni minden levelében irt róla, hogy a Pubi köhög, a Pubi rekedt, a Pubinak nincs étvágya.

Nem akartam megkérdezni tőle, hogy ki az a Pubi. Talán valami itjukori emlék? Szóval nem akartam indiskrét lenni.

Képzeltetni, milyen kíváncsi voltam, a mikor megírta, hogy jön. Az állomáson kérdeztem tőle, hogy hol a Pubi? Nyakamba borult, megölelt és azt sugta a fülembe: nemeskeblű ifju. Azután elmondta, hogy a Pubi már előre ment a szolgálóval egy zárt fiakkere. Otthon megtud-

tam, hogy a Pubi egy vén köszvényes kanári. Teljesen vattába volt burkolva, csak a feje látszott ki.

Pepi néni nagyon megkedvelt. Megigérttem, hogy majd hozok minden héten a Pubinak madárfüvet és finom petrezselyem leveleket. Ő viszont megigértte, hogy kapok minden hó elsején 10 forintot, 17-én nyolcat, azonkívül 20-án harminc darab karlsbadi ostyát és egy kuglufot.

Hogy mért adott éppen 17-en nyolc forintot, huszadikán meg harminc darab karlsbadit és egy kuglufot, azt én akkor még nem tudtam, de most se tudom. Tény, hogy voltak neki elvei. Más ember elsején adta volna az egészét, ő nem. Ez is elv.

En hűségesen jöttem el hetenkint a petrezselyemmel és madárfüvel, elfütyültem neki egy Körösi lányt és három Rákóczy-indulót, illetve háromszor.

A dolog azonban nem volt egészen rendjén. Pepi néni ugyanis, hogy a Pubi egy kis változottságban gyönyörködjék, kottákat vett hol a Várásfuvalából, hol a Kornevillei harangokból, és oda adta nekem, füttyültem el. Léven én azonban nem jártas efféle dolgokban, folyton a Halló-e te körösi lány-t füttyültem el különféle cifrázásokkal, magam előtt tartva a kottákat. Szeren-

írásnál nincs mitől félni. Maga az összeírás az elvek terét nem érinti, ellenkezőleg mint a további eljárás alapját képező számviteli kérdés, lelkiismeretesen és utógondolat nélkül teljesítendő.

**Beksics és a magyar faj asszimiláló ereje.** Beksics Gusztáv, a miniszterelnök-ség mindentudó osztálytanácsosa, legújabb könyvet írt a magyar faj terjeszkedéséről s abban a nemzet konszolidációjának főerejét nem a faj asszimilációjára, de szaporodására helyezi. „Fajunkban, ugymond, kevés az asszimiláló erő, de annál hatalmasabb expanzivitása van a természetes szaporodás terén. Államunk és nemzetünk konszolidációját kevésbé várhatjuk az asszimilációtól, mint inkább fajunk meglepő természetes szaporodásától. Ha a szaporodási viszonyok fennmaradnak, akkor rövid pár évtized alatt a magyar faj előzőli szent István birodalmát és pedig nem akkép, hogy a nemzetiségeket kiirtja vagy felcseszi magába, hanem hatalmasan föléjük növekszik.” S mivel így látja a dolgot, a mezőgazdaságnak kiszámíthatatlan nemzeti jelentőséget tulajdonít, mert „fajunk szaporodása szorosán összefügg a mezőgazdasággal.” Ket megjegyzésünk van erre. Először is Vargha Gyula talán két év előtt a „Mezőgazdasági Szemle”-ben közölt egy népesedési statisztikát, ahol számokkal kimutatta a specifikus magyar faj hanyatlását, szaporodásának csökkenését, nevezetesen a kalvinisták között, és egyik okául nemcsak a műveltek, de a nép között is rohamosan terjedő „két-gyermek-rendszert” állítja. Sokkal jelentékenyebbnek találta a szaporodást az oláhok és a tótok között. Beksics állítása a specifikus magyar faj „meglepő természetes szaporodásáról” tehát mintha ténybeli tévedésen alapulna. A második megjegyzésünk az, hogy ha Beksics szegénységi bizonyítványa a magyar faj „kevés” asszimiláló erejéről áll, akkor a Fmke, melynek egész hivatása éppen az erős asszimiláló hatásra van alapítva, akár becukhatja a putikját. Az uralkodó faj a népek konglomerációjában ha nem az imponáló szellemi és erkölcsi fölényével szívja fel magába a heterogén elemeket, akkor az egységes nemzetet képezni soha nem fog; országunk, államunk megkülönböztető jellegét kölcsönözni soha sem fog. Mi tehát ellenkezőleg nemzetünk konszolidációját az asszimiláló erővel várjuk és a magyar faj ezen erejét éppúgy nem becsuljuk kevésre, amint pl. a Fmke-től is eredményt várunk, ha az mások s nem a népjog-tiprás eszközeiül használt közigazgatási hivatalnokok kezében lesz, kik éppen ezen asszimiláló erőnek legnagyobb akadályai. A többnyire ideggyűlöletben szenvedő Beksics vajjon jó szolgálatot tesz-e a nemzetnek, a magyar faj asszimiláló erejéről világga bocsátott ilyen állításaival, azt itéljük meg a higgadtan gondolkozók.

### Peticiók a képviselő és a főrendiházhoz.

Azon botrányos megyebizottsági tag választások, amelyek az évi március hó vége felé Nyitra, Trencsen és Pozsony megyében megtartottak, pe-

csemre a Pepi néni süket volt, a Pubi meg nem szólt semmit. A néni ilyenkor könnyes szemekkel nézett bennünket, tudniillik a Pubit, meg engem: — Ó, ő érti, — sugta nekem. — Szegény Pubi, ez az egyedüli élvezete.

Pubi meg ott gubbaszkodott egy esomó vattán. Csörével az előtte fekvő petrezselyem leveleket cibálta, vagy pedig a finom piskóta darabokat piszkálta. Olyan blazirt, életunt dög volt, akár csak egy tönkre ment lordba oltott bookmaker. Szerettem volna kicsavarni a nyakát, de azért csak füttyültem neki a Varázsfuvalából Hallod-e te körösi lány-t. Valahányszor eljöttem, Pubi kidugta csupasz nyakát a vattából és egy átkozott gikszeres hangot adott ki, mint a mikor valaki nedves ujját végighuzza az üvegen, azután visszahuzta a nyakát. En mosolyogtam rá. A néni ránt. A Pubi azonban nem mosolygott. Ennek a végelgyengülésben szenvedő individuumnak kellett nekem hetenkint kétszer egy és fél órát füttyülnöm. Mikor haza jöttem a nénitől, a sok füttyüléstől úgy néztem ki, mintha forró krumplic volt a számban.

A petrezselymet Budáról kellett hoznom. Egy ismerős házban megengedtek, hogy szakíthatok minden héten egy marékka.

Ha jól emlékszem, szombat volt. Pubi a

ticiók alakjában a képviselőház és a főrendiházhoz kerültek. Nagyon helyesen teszik, mert mit használnak a milleniumi ünnepségek, hogyha a haza legdrágább kincse, az ezredéves alkotmány, a liberális kormány által nemcsak fel van függesztve, de immár teljesen meg van semmisítve.

Az ország ezen két legmagasabb fórumához a választók azért fordultak, mert immár a választók megyei központi bizottságában semmi bizalmuk nincsen, miként azt a múlt évi fellebbezések is bizonyítják.

Ezen tudatban ünnepelni teljes képtelenség, hacsak képmutatók lenni nem akarnak. És így mielőtt az új házban a szent korona jelenlétében a honatyák a diszgyűlést megtarthatnák, Bánffy-nak és az ő szatrapáinak közvetlen a kiállítás előtt és a kiállítás alatt keserves harcot kellend vívniok. Mint halljuk az ellenzéki képviselők ezen választások ügyét magukéva tették, és új rohamot fognak intézni az alkotmányt lábbal tipró kormány ellen. A peticiókat eddig Budapestre a demanizsi, radolai, ó-besztercei és nováki választókerületből küldték be. A peticiókat százan és százan írták alá a választó polgárok közül, a melyeket annak idején az egyes fővárosi lapok majd egész terjedelmükben fognak hozni, hogy a külföldről idejövő vendégeinknek az új ezredév hajnalán Magyarországot az igazi színben bemutassák. Különböznél nagyon csalódnak, ha azt hiszik, hogy a képviselőházi szünet bekövetkezése után meglesz a szent bekesség.

Ha már a panaszokat nem lesz lehetséges hangoztatnunk a képviselőházban, országszerte szabad ég alatt tartandó gyűléseken fogjuk azt tenni, a melyek a legkevésbé sem lesznek alkalmasak arra, hogy Bánffy és ő szatrapáival együtt babérain nyugodjék. Nyitramegyében néppárti gyűlés lesz *Érszékujdótt ápril 19-én, Privigyén pedig ápril végén, vagy május hó elején.* A míg a hivatalos Magyarország Budapestre megy tüntetni a zsidó liberális kormány mellett, addig az igazi Magyarország, a nemzet zöme, az ország minden részén szabad ég alatt rendezendő néppárti gyűléseken fogja hangoztatni a szabadság eszméjét és tiltakozni fog a magyar alkotmány sárba tiprói ellen.

### Tényeket kérünk!

Régi közmondás azt tartja, hogy az ördög, ha szorult a kaptája, szárnyhoz nyúl; így a liberális párt is szorult állapotában most egyszerre a szegény ember kielégítésére gondolt, de nagyon természetesen, csak ígéret alakjában, mert ez

frissen szakított petrezselyem leveleket mohón ette. En a Pubit néztem és a petrezselymet; nem tetszett nekem sem a Pubi, sem a petrezselyem. Különösen a petrezselyem volt nagyon különös, mintha más lett volna a levele. Sötét gyanu cikázott végig agyamon, megdörzsöltem ujjaim közt a petrezselymet, megszagoltam, azután megsemmisülve rogytam vissza a székembe. A petrezselyem nem volt petrezselyem, hanem mérges növény, a bűdös bürök.

Izgatottan lestem a Pubit. Egyszerre csak kivackalódott a vattából, hosszú körmű csámpás lábaival neki rugaszkodott, körül futotta a kalitkát kétszer, azután hanyatt vágódott, lábait fentartotta az égnek és megszűnt lenni. Ugy halt meg, mint Hektor, előbb körül futotta a város falait. Engem a guta kerülgetett. Nem tudom kinomból-e, vagy pedig szokásból füttyülni kezdtem a Hallod-e te körösi lány-t.

Ugy voltam, mint az egyszeri kántor, a kit midőn véletlenül rablók támadtak meg, elkezdett torkaszakadtából énekelni valami szent éneket.

A tanti szundikált és mosolygott. Hirtelen szerencsés ötletem támadt. Fogtam egy darab papirost, ráírtam, hogy a Pubival sétálni megyek, és egy óra múlva jövök. Azután óvatosan kihuztam a Pubit a kalitkából, és rohantam ki vele

semmibe sem kerül. Dániel kereskedelemügyi miniszter minapi parlamenti beszédjében melegen szökölt a kisiparosok támogatásáról.

De beszédje csupasz ígéret, tények nélkül. A liberalizmust valami különös érdek indíthatta arra, hogy a kisiparosokra gondolt, midőn azok ügyét előbbre vinni igéri. De ki az az együgyű, a ki hinne ilyen ígéretnek? A nagygyáros érdekei és a kisiparos érdekei oly messze állanak egymástól, mint Makó a Jeruzsálemtől; mint két ellenséges tábor állanak azok szemközt és teljes lehetetlen mindkettőt egyszerre szolgálalni akarni. Aki a nagytőkéhez szit, nem lehet az jó barátja a kisiparosnak.

Hogy állunk tehát ezt illetőleg a liberális párttal?

Ide-oda számítva, husz éve a nagytőke oldalán áll, ki merné tehát elhinni, hogy e párt megtagadva multját, a milliomosok édeni gyönyöreinek megvonásával, most egyszerre a szegény emberek igényeinek kielégítésére adja a fejét? Tapasztalás igazolja, hogy az ifju korban megszokottakat az öreg nem hagyja el. A liberális párt, a milyen kóros, épp oly beteg is. Ígéretei bennünket, néppártiakat, el nem altatnak, el nem ámítanak, mert megtanultuk ismerni szavainak értelmét.

Inkább azt kérdezzük: mint lehetne legcélszerűbben segíteni a kisiparosokon? Hitelszövetkezetek, kis takarékpénztárak útján. A kisiparos átlag mindig rendelkezik bizonyos csekély összeggel, de azt rendszeren mindennapi szükségleteire fordítja. Ha pedig rendkívüli eset, betegség vagy üzleti pangás éri, kell hogy kölcsönből nyuljon. Hová forduljon akkor? Igaz, vannak a városokban takarékpénztárak vagy bankok, szóval hitelintézetek, de azoktól csak sok utánjárásal, nagy költséggel, betáblázással, kezesekkel lehet kölcsönt kapni. A kinek nincs mire betábláztatnia, vagy nem akad kezeze, ha még oly becsületes ember is, mivel nem ismerik, nem adnak rá semmit.

De meg egy-két forinttal el sem kezd! a bankok. Már most mindjárt nagyobb összeggel, pl. 50 firttal kezdje a szegény ember, mikor neki csak 7-8 forintra volna szüksége? !! Ilyen forduljon? Rendszeren az uszorához megy. Már pedig „veszve van az a tyúk, mely rókát hí komának”, mondja a régi közmondás.

Vidékünkön is nem az az egyedüli baj, hogy nagy kamatot szed az uszorás, hanem az, hogy így vagy úgy, de hozzá még be is hálózza az adóst. Így, ha valami mesterséget űz az adós, az uszorás megköveteli, hogy nála vásároljon min-

az utcára, és a Pubit bedobtam a Dunába. Kissé jobban éreztem magam, letöröltem homlokomról az izzadságot, aztán rohantam egyenesen egy madárkereskedőhöz. Negyedóra múlva meg volt az alku, s meg volt az új kanári, mely feltűnően hasonlított Pubihoz.

Diadalittasan rohantam haza. A veszély elmúlt. Tanti nem fogja észre venni az ál-Pubit. Eszembe jutott a 18 forint, 40 karlsbadi ostyá, kugluf, négyemeletes ház, 38 jó-szív sorsjegy, főnyeremény. A Pubit erősebben szoritottam a markomba és mosolyogtam.

Pepi néni már várt bennünket, egy kissé aggódott, hogy a Pubinak baja történik. Kezem reszketett, a mint átadtam a madarat. A néni kérdezte, hogy mért reszket. Azt mondtam, hogy hideg van odakint. A Pubit összecsókolta, azután betette a kalitkába. Nem vett észre semmit. Ez volt a második boldog percem az életemben. (Hogy az első mikor volt, azt majd máskor mondom el.)

Három nap múlva jöttem megint. Feltűnt, hogy a néninél az ablakok feketével voltak bevonva. Valami homályos sejtélem szállott meg, mint Napoleont Waterloo előtt. Nagynénem talpig gyászban volt. Szótlanul fogadott s egyik kezével a kalitkára mutatott. Oda néztem. Hah! Vissza-

dent, mivel különben felmondja a pénzt. Adja aztán a sok rossz portékát méregdrágán. Végre megjön az aratás, megvan a termés. Most meg azt követeli, hogy az adós neki adjon el mindent, természetesen jó olcsón, és mikor leszámolásra kerül a sor, alig kap valamit vissza. És ha legalább azt a keveset adná meg! De azt sem kapja kézhez, hanem az is marad az uzorásnál a későbbi bevásárlásokra. Mindegy az aztán, akár Icignek, Küküknek, vagy bárminek is nevezzék az uzorást, legyen az orthodoxsz zsidó avagy recipiált honfi, embernyuzó mindkettő.

A ki a nép igaz barátjának vallja magát, az ezt a lelketlen bánásmódot nem tűrheti, az ezen irányban iparkodik segíteni a kisiparoson vagy földművelőn.

Mit tett és tesz a kormány ezen nagy néposztály érdekében? Most az utolsó órában végre odáig vitte jóakarátát, hogy két főpénztintézetnél kész 4% kölcsönt adni a szegény kisiparosainak. Ez az egész.

Hol vannak a művelt külföld népei előtt annyira ismert hitelszövetkezetek, gabona- és közraktárak?

Valóban szegyenletes dolog, hogy egész Európában indítanak a mezőgazdaság és a kisiparosok érdekében mozgalmakat, csak mi elalattva a liberalizmus hazug ígéréseitől, veszní hagyjuk a föld népet, az igazi nemzetet.

De nem tart és nem tarthat ez soká így! A liberalizmus végső napjait éli. Egy szebb jövő hajnala nyílik e tekintetben is a néppárt programjában. E program 7. pontjában követeli, hogy a kisgazdák és a kisiparosok hiteligenyei állami támogatás mellett létesítendő szövetkezeti és egyéb megfelelő intézmények útján kielégítést nyerjenek. Továbbá támogatni fog a néppárt minden oly törekvést, melynek célja a mezőgazdasági és kisipari terményeknek kedvezőbb értékesítése.

Ime ezért veszélyes Bánffy és követői szemében a néppárt, mert az nem törődve a nagy rebachot zsebre vágó gabonakereskedők, bankok meg azok újságainak lármájával, a nemzet, az összesség igaz érdekeiért kész sikra szállani.

Hát csak legyen veszélyes — bizonyos klikkekre, a nemzet többsége majd felismeri benne tántorodtam a katasztrófa láttára. A Pubi, az én nagynémim himkanarija — megbabázott! Egy apró kis tojást láttam ott a vatta közepén. Az az atkozott madár rosszul játszotta szerepét. Kompromittálta önmagát, elárult engem, boldogtalanná tette nagynémimet, s mindezt a sok szerencsétlenséget egyetlen egy tojással!

A tanti megvetőleg intett kezével, azután fátyolozott hangon, vontatva kezdett beszélni:

— Te engem gyalázatosan megszálltál. Mindent tudok. Voltam a madárkereskedőnél. Mától kezdve nem ismerlek!

Ezek után lehanyatlott egy már erre a célra előkészített karos-székbe. Hiába beszéltem, könyörögtem, rimázkodtam, a néni hajthatatlan maradt. S hogy semmi kegyelemre nem számíthatok, azt azzal akarta mutatni, hogy bedugta mindkét fülét, pedig süket volt, mint a hal.

Három nap múlva elutazott. Elment Spanyolországba; hogy mért ment éppen oda, az rejtély előttem, talán ő előtte is.

Két év múlva kaptam értesítést, hogy meghalt és egész vagyonát egy spanyolviasz kereskedőre hagyta, azon kikötéssel hogy:

1. ha csak fekete spanyolviaszszal fog kereskedni,

2. ha bal fülében vattát hord,

3. ha az egyik fiát Pubinak fogja hívni.

Nekem megengedte a végrendeletében, hogy az egykori házában a 4-ik emeleten lakhatom, ha t. i. fizetek házbért. Szegény, egész életében csak egy viccet csinált, az is olyan rosszul sült el. — Ezért vagyok én olyan nagy ellensége a kanarinak!

igaz barátját és saját érdekeiben diadalra juttatja majd annak elveit. Csacsi.

### Schlick atya Nyitrán.

Az elmúlt nagy hetet még nagyobbá tette a nyitraiak előtt Schlick János jézus-társasági atya.

Missziót tartott.

Templomaink mélyeséges értelmű szertartásai közé, a megváltás szenvedéseit ábrázoló nagyheti szimbolikába naponként vegyült az ő lelketet hódító s Krisztussal újra egyesítő hatalmas szava.

Ilyenné, amilyen ez a nagy-hét, Krisztus emlékének hete volt nálunk, csak az teheti, aki Jézus társaságából jön. Csak az ilyen rendelkezik azzal az elvárásoló szellemi erővel, mely a köznapiságba elmerült, sokszor a kereszténységnek hátat fordított embert is, egy-két nap alatt ugy képes átalakítani, hogy az magára se ismerve, amit talán évek óta nem tett, kötelességének nézi elmenni a testvérek templomába, meghallgatni Schlick atya igéit.

Ha pedig egyszer hallotta, okvetetlen elmegy másodszer is, harmadszor is, nem valamely parancs . . . lelke vonzza oda.

Naponként egy 1/2 óra felé este, amint a harang megszólalt, már csoportokban siettek az emberek a kolostor felé, hogy helyet kapjanak a templomban. Mert 6-kor, az ájtatosság kezdetén, már teli volt, telisdel teli; nemesak a padok voltak tömve, de a két mellekkappona s a szabad tér mind, egész az ajtóig, ember ember mellett szorongott. A máskor oly kényes hölgyek egyike-másika a szentély lépcsőire ült le, mert jó volt bármilyen hely a templomban, csak a Schlick atyát lehessen hallani.

De a tér kicsi volt, meg kellett nyitni a karzatokat, a chorst, nem maradt üresen egy zug se, mert az ige-hirdető csodálatos szavára sokan lettünk egyszerre Nyitrán katolikusok, többen mint eddig láttuk egymást, többen mint gondoltuk volna egymásról.

Rang és álláskülönbség nélkül, pap és világi, katona és polgár, férfi és hölgyközönség töltötte be a templomot, mint Nyitrán soha, tartozván itt is mint városokban egyáltalán a műveltebb közönség érthetetlen gondolkodás-údjához elhanyagolni a vallási gyakorlatokat, megfélekezni az Isten igéjéről a templomban és az életben.

A múlt hét egyszerre kivételt hozott a szokásba, sőt nemesak a kath. intelligencia lett templomlátoga óvá, de láttunk ott még más vallásukat is.

S így, ment ez napról-napra, Virágvasárnap délutánjától 6 napon át egész a nagypénteki estig, midőn elbucszva tőlünk másnap Nyitráról távozott.

— Miért nem volt ez már régen így? — kérdezte tőlünk egy ur, akit most láttunk először templomban. Uram, legyünk megelégedve, hogy most van — válaszolám. S ebben a miérten van kifejezve az a hatás, melyet Schlick atya hallgatóira gyakorolt. Ha ugy végig tekintettem azon a nagy hallgatóságon, mely ily tarkaságban az életben sehol sem látható együtt, néztem azt a szószék felé fordult figyelő sok arcot: a hegyen beszélő Jézus evangéliumi jelenete ezer és ezer embertől környezve, kik szomjuzták az élet igéit — jutott eszembe. Nem volt itt hivalkodó egy se, nem tekintgetett körül, nem beszélgetett egy se, a viláért se szalasztotta volna el Schlick atya egyetlen egy szavát is, mely balsamként hatott minden szívre.

Ez a keresztény eszmék elvülhetlen hatalma a 19-ik század végén, olyan a milyen az elmúlt századokban volt, s lesz a következőkben, mert Krisztus mondta, hogy az ő igéi el nem mulnak.

Pedig a lehető legkomolyabb volt minden konferencia, nem volt itt semmi teatralis, semmi a mi a kíváncsiságot ingerelte volna. Már a temp-

lom ajtóban egy falragasz fogadta a belépőt Jézus szavaival: Jőjjetek hozzám, akik fáradoztok . . .

Az intezeti növendékek a jó testvérekkel egy éneket énekeltek bevezetésül, azután Schlick atya megjelent a szószéken, s beszélt egy óráig, öt negyed óráig, utána ismét énekeltek: A keresztfához megyek — két strófáját, végül áldás szentséggel s meg volt az ájtatosság.

De a beszéd, a beszéd, az ájtatosság központja, az volt, a mi lebilincselte.

Pedig a finom modoru, nyugodt beszédű és a szónoklat eszközeit kis ujjában bíró szónok egyáltalán nem kereste azt a hatást, amit a fulbemászó frázisok s holmi színésziés pózolás szoktak pillanatra előidézni: a konferencia-beszéd természetéhez képest inkább társalgott a hallgatósággal, mint egy igen tapasztalt atya gyermekeivel szokott beszélni.

Beszédjeinek tárgyai sem voltak keresettek, egészen a köznapi keresztény élet szükségleteiből merítvük. Vasárnap beszélt a lélek örök életéről, mint a melynek fényénél értjük meg a jelen földi élet jelentőségét. Hétfőn az örök élet elnyerésének feltételeiről, a parancsok megtartásáról; kedden az akadályokról, nevezetesen a bűnről; csütörtökön az oltári szentségről s az áldozás életbevágó fontosságáról; nagypénteken pedig a kalvárián két lator között szenvedő Krisztusról s ennek tanulságairól.

De hogyan beszélt mindezekről? Ebben a hogyan-ban rejlett az az isteni meggyőző erő, mely megragadta minden hallgatójának a lelkét. A mit mondott, azt a tapasztalás kohójába beállította, oda vonzotta a hallgatót, hogy vizsgálja meg maga, igaz-e amit mond, igazat ad-e neki az élet, a tapasztalás s a legutóvelebb is látta, hogy ime, amit ez a jó pater mond — az igaz, az szent és követendő igazság.

Meghódoit előtte az ész, a hallgatóság figyelme oda tapadt a szónek ajkaihoz s amit talán nem egy elveszített volt már az élet koptató műhelyében: számos lelekbe szavára visszazállott a vigasztaló, új életet adó hit.

P. Schlick hitet plántált a szívekbe: sokan-sokan hallgatói közül újból megszerették az eleven kereszténységet s hogy mily jó magot vetett, bizonyítja gyónatószeke, melyet napokon át állottak körül százi azoknak, kik talán régen megfélekeztek már e helyről s kik szavára újból ott keresték ismét a lelki vigasztalást.

Ilyen volt a nyitraiak nagy hete, az új idők, a vallási megpróbáltatások idejéhez méltó, mely sokáig emlékezetes marad. Mi a lelkekből olvasunk, midőn e hétnek képét a fennebbi vonásokkal ide vetettük a papírra. Igazat fog adni nekünk ebben mindeki, a ki megfigyelte e kis misszió hatását.

Köszönet érte önnek jó Atya, szép tanításait nem fogjuk feledni sokáig; köszönet a buzgó segédlelkésznek, Szmda Kálmán urnak, ki buzgólkodásával a nyitraiaknak e szép hetet szerezte.

Isten termékenyítő malasztja kísérje e munkát, hogy legyen ugy mint hajdan volt, virágozzék nálunk ismét a szép keresztény élet, virágozzék a társadalmi erkölcs, hogy megújodott lélekkel léphessünk, amit Isten adott, az új ezredévbe. (d.)

### Levelezés.

Vágvölgye, 1896. márc. 31.

Tisztelt Szerkesztő ur!

Hétről-hétre megismétlődik erre mifelénk a bagoly meseje, ki ráfogta a verébre, hogy nagy a feje. Agyonsanyargatott szegény Trencsénmegyénkben van egy újságnak csufolt papírrongyoska, mely minden kaució nélkül szüntelenül politikában utazik s rendkívüli előszeretettel foglalkozik a kath. papsággal. Szemenszedett gorombaságaival megutáltatta magát minden jobbízű ember előtt, kloakába mártott tolla undort kelt mindenkiében, de azért fűnek-fának felpanaszolja, hogy a néppárti lapok irálymodora a jóérzéseknek meg nem felel.

Nem is foglalkoznak e lapocskaival, mert vele tisztességesen beszélni nem lehet, de 13-ik száma közöl egy levelet a dománizsi völgyből, mely a „piszkos, alávaló, sáros” s hasonló anthologiai kifejezésektől csak úgy hemzseg s vak dühében neki ront nagyképzű stilusgyakorlatában két papnak, hogy csak úgy tajtékzik, habzik a finom szóaradatok No e térre a levelezőt követni nem akarom. Védelembe sem akarom venni a szóban levő két papot, mert azok a lapocskaival szemben nem szorulnak rá s egyébiránt is a tengődő papirrongyocska iteletere, bírálatára s az általa hangoztatott „közveleményre” se neki sem hederit. Tudjuk ugyan, hogy az iszonyatos kínok között megteremtett cikkecske egy titkos, ugyanegy huron pendülő, bizalmas konventikulumnak a torzszüleménye, de tudjuk azt is, hogy a fölhozott argumentumok nagyon csenevészek s üstökénél fogva rántotta elő azokat M levelező úr, csak azért, hogy szépirodalmi kitételeinek s mérgének szabad folyást engedhessen.

Nem a titokzatos M. urat csodálom, mert hisz a madarat tolláról, az embert beszédjéről lehet megismerni, de csodálom azt a türelmes papirost, hogy a szegyenletes szavaktól lángra nem gyul, mert bizony-bizony más pennával ír, mint jó Garaynak idejében! Ime itt a bizonyíték a 13-ik szám! Hogy más, reputációjára csak egy szemernyit is tartó lap ilyen levelező-firkasztó ilyen fércelményével együtt a hetedik határba kikorbácsolná — az bizonyos, de a mi lapocskáknak az édes csemege s mégis látszik belőle a guszta.

Csakhogy megjárta az akademikus műveltségű M. levelező ép úgy, mint a kanca mészáros, máshová nézett és másmerre vágott. Más embert nem ismer, csak akin mérgét akarja kitölteni s így engem is, ki X. alatt a „Ny. Sz.”-be a dománizsi választásról írtam — összetévesztett mással, a „köztisztelet- és szeretetben álló főbíró” révén existenciát juttatott nekem s végre kibőki a salamonai ítéletet „hogy nem vagyok méltó a főbíró eszmáiról a sarat lekefelni.” Tévedni méltoztatott M. uram! Azt hiszi, hogy Dománizsról csak egy ember írhat? De fordítsuk meg a kérdést! No csak kérdezze meg a „köztisztelet- és szeretetben álló főbíró” urat, nem volt-e olyan idő is, midőn ő maga kefelgette a sarat jótévéőinek eszmájáról a nyitrai papnöveldeben? kik tényleg kiemelték s életkenyérhez juttatták őt! Az-e a hála, hogy most hivatalos helyiségében papfaló eszméivel agyonnyomorgatja a papjához simuló embert? Tessék erre megfelelni! Külömben kár erre a tentát pazarolni!

Még csak annak illusztrálásul, milyen megbízható, igazmondó levelezők vannak e világhírű lapnak — fölhozom a következő esetet: Miután amugy ködmönösen hozzádörgölőzött a bittsei s predméri paphoz előfogta a vágbeszterceit, nem kevesebbet állítottán róla, mint hogy egy — sógor-nőjével házasságra lépni óhajtó polgártól, dispenczió címén 30 frtot követelt s miután mind a két fél kölcsönösen engedett 5 frtban megkötötték. A végén meg lelkesedéssel fölkiált, hogy milyen jó a polgári párosodás! De hogy miképen ültette föl válogatott olvasóit ez irtózatossággal kiviláglik a kezeim közé került, ide eredetiben bemellekelt, az illető polgártól kiállított s a vágbesztercei járásbírósgtól hitelesített nyilatkozatból.

**Nyilatkozat.**

Mínt hogy valaki a Felvidéki Újságba a vágbesztercei plébánosról ft. Pálffy Pál úrról azon hazugságot írni merészkedett, hogy ő a házasság szentségének megkötéséhez megkívántató dispenczió elnyerése ügyében velem pénz dőlésében alkudozott volna — kötelességemnek tartom e rágalmazó állítást az igazsághoz híven meghazudtolni s ennek a nyilvánosság előtt is kifejezést adni. Ez okból kijelentem: hogy fönt említett plébános úr a dispenczió kiadásáért egy krajcárt sem követelt, sőt ez ügyben többet is tett, mint kötelessége lett volna; azért bárki is közölte az ügyet az újságba — hazudott s így a Felvidéki Újságban megjelent Pálffy Pál plébános urat rágalmazó közlemény rosszakaratulag kigondolt kóhalmány s csak haszontalan embernek légből kapott rágalma. Szavaim igazságát bármikor kész vagyok esküvel is bizonyítani.  
Vág-Beszterce, 1896. február 22.

**Novohradsky István.**

Hogy jelen nyilatkozatot az e kir. járásbírósg előtt személyesen ismert Novohradsky István vágbesztercei lakos sajátkezűleg aláírta, ezennel hivatalosan bizonyítatik.  
Kelt Vágbesztercen, a kir. járásbírósgnál, 1896. évi február hó 22-ik napján.

**Nozdroviczky, kir. járásbíró.**

Ime t. szerkesztő ur ilyen kóhalmányokat közöl a Times-szal vetekedő lapocska! Akármilyen zöldséget elfogad s nem törődik vele férfias, jellemes eljárás-e az, másnak becsületét pellengérré akarni állítani? Csakhogy igazán megható meny-

nyire tumigálja a közönség légből kapott, sötét lelkü híreit. Kérdezem most már a híres újság fő-szerkesztőjét van-e bátorsága e Nyilatkozatot lapjában is közölni? Van-e mersze belső titkos levelezőjét e hazudozása miatt rendre utasítani s követelni tőle, hogy csakis való hírt küldjön be lapjának? No van-e? Ugy-e nincs? mert ugy a koholt hír, mint beküldője éppen extravagáns cirkulusaiba beillik. Igazán nem értem azt a derék, ősi Zsolna várost, hogy engedi jó hírnevét beszennyezni e szegyenletes lappal! A kurdoknak s botokudoknak külön stílusuk van ám! S aztán még a püspök ur figyelmébe akar valamit ajánlani e lapocska? Valóban neveltség! S ezzel végeztünk vele. Dühösködjék, zsörtölődjék tetszése szerint, mi ünnepelesen megvetjük szafatos kifakadásait, előbb-utóbb ugyanis elmerül benők.  
X.

**Ujdonságok.**

**Lapunk t. olvasóit** figyelmeztetjük az új évnegyed alkalmából, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek; egyúttal kérjük azon t. olvasóinkat, kik netán hátrálékban vannak, hogy ez utóbbit kiegyenlítsék.

**Kinevezés.** Thuróczy Vilmos főispán Goccsár Gyulát a vágújshelyi járásban állatorvosnak nevezte ki.

**Jegyzői vizsga.** Március hó 30. és 31-én jegyzői vizsga tartatott a nyitrai megyeházán, mely alkalommal Pulmann Endre egyhangulag és Bilik József, Nozdroviczky Alajos és Prónay Lajos szótöbbséggel lettek approbálva.

**Uj anyakönyvvezetők.** A belügyminiszter Nyitra vármegyében a galgóciába Szoboda Károlyt anyakönyvvezetővé, továbbá a sissói anyakönyvi kerületbe Szelezor Józsefet a nyitrauljakiba ifj. Litassy Gyulát, a hubókaiba Csepessanyi Miklóst, a verbóciába Bilik Józsefet, a sztrázsaiban Bachraty Istvánt, végül a szenicibe Sooky Károlyt anyakönyvvezető helyettesekké. Trencsénvármegyében a várnai anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető helyettesé Martincsek Károlyt nevezte ki és valamennyit a házassági anyakönyvvezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

**Halálozás.** id. Kolecsányi István f. hó 1-én, életének 77-ik évében, a halotti szentségek ájtatos felvétele után végelgyengülésben meghalt. A régi nyitrai polgárok gárdája ismét egygyel apadt. Az öreg Kolecsányi volt az, kívül Erdőssi Imre piarista, a branyizskói hős, itt Nyitra nyugalmát élvezve, legszívesebben társalgott s naponkint kereste fel családját. A megboldogult rokonságban állott Császka György kalocsai érsekkel.

**Városunk kedves vendége,** Schlick páter, budapesti születésű, innen a jó zamatos magyarsága s jelenleg a kalocsai főgimnáziumban a matematika tanára. Öcsése a nagyszombati főgimn. igazgatónak. Ittléte alatt meglátogatta Thuróczy főispant, egykori iskolatársát; Mérey Lajos és Sándor Pál ügyvédek családjait, mint fiaik tanára Kalocsán, Nyitráról Galgóera utazott tegnap Babóthy Pálek látogatására, onnan Nagyszombatba megy bátyjához, s vissza munkára Kalocsára. Nemcsak mint egyházi szónok szerencses munkása az evangéliumnak, mint azt mindnyájan tapasztaltuk, de mint egyéniség is az ő folyton derült kedélyével, szípközöző társalgásával igen szeretetreméltó. Hát ez egy szerzetes, amilyenek mi a jó szerzetest képzeljük. Bennünket, megvalljuk, azonban inkább tanári oldaláról érdekelt, mert sok szerzetes-tanárt láttunk már életünkben. Ez a páter 19 órával hetenkint van elfoglalva a gimnáziumban és pedig jól, mert mint ismeretes, a kalocsai gimnázium egyike a legelsőeknek az országban. Számtan és fizikával foglalkozik tehát s ez nemcsak hogy nem rontja meg szerzetesi szellemét, nemcsak hogy profán világvá nem válik mellette, de midőn mások a szüneti pihenést kezdik élvezni, ő utra kél s itt Nyitra egy héten át egész napokon át dolgozik fáradtságosan a lelkek üdvében s predikációiban bemutatja, hogy ő először tanár és azután pap, azaz semmi pap, hanem minta-pap egy szemében. Ez a jezsuita. Fogadja bámulatunkat ő a teljes férfi. Már most értjük, hogy a szülők miért szeretik annyira fiaikat iskoláztatni Kalocsán. Hát ilyen szerzetes tanárra magam is, ki e sorokat írom, nemcsak gyermekeimet, de lelki üdvösségemet tudnám bízni, mert tudom, hogy le nem rontja.

**A nagy-hét** hidegen köszöntött be hozzánk, de ilyenkor csak az veszi azt észre, kinek lelkében van hidege. A hit csodálatos melege töltötte be templomait, egész népesoportok vándoroltak az utcákon, templomról-templomra, hogy ájtatosságukat végezzék. Nagyesütörtökön a püspök ur végezte az istenítiszteletet és a lábmosást, a nagypénteki sz. beszédet a székesegyházban ifj. Bobok József tartotta Krisztus kinszenvedéséről. A föltámadási ünnepeket 4-kor a Mária-hegyen, 5-kor a testvéreknel, 6-kor a várbán, 7-kor a ferencrendieknel és 8-kor az alsóvárosi templomban a szokott fényvel és ájtatossággal végezték.

**A „12 apostol”**. Apostoloknak hívja a köznyelv azt a 12 szegényt, kiknek lábait mossák nagyesütörtökön a templomban, Krisztus urunk példája után. A pápa 13 keleti szerzetesen végzi e szertartást, mert nagy sz. Gergely idejében, († 610.) a legenda szerint a 12 szerzetes mellett egy angyal is megjelent, kinek lábait a pápa mosta. A keresztény uralkodók szintén követik e szokást. Sot 1883-ig a királyné is részt vett az ünnepeken, mostán 12 szegény nő lábait a király térdelve megy végig a lélekemelő ténykedés alatt a 12 ember során. A mi már magában véve is megható jelenet. A ténykedés után a felség megvendégeli az „apostolokat” s mind a 12-nek sajátkezűleg elebe rakja az ételeket, míg az asztalról a tálakat 12 főherceg szedi le. Az ételekhez ugyanis nem nyulnak, mert a fejedelmi vendégség nagyon soká tartana az öreg uraknak. Mindez a nagy trónteremben történik Bécsben több százra menő kiváltságos közönség jelenlétében, s mondhatjuk feledhetlen benyomást tesz a nézőre.

**A Fmke** égise alatt több nyitrai író kezdeményezése folytán a „Felvidéki írók köre” f. hó 12-én d. e. 10 órakor fog ünnepelesen megalkulni. Az ápril 12-iki alakuló közgyűlést megelőzőleg 11-én a fővárosi írói világ számos tagjának közreműködésével műtény rendeztetik Nyitra, a megyei színházban.

**Nyitraiak a bécsi vívőversenyen.** A mult heten tartott bécsi vívőversenyben Nyitráról is résztvett három vívó, még pedig Gisser Gyula vívó és főgimn. torna-tanár, valamint Ghiczy Gyula és Lelkes Sándor honvéddhadrágok. A nyitrai vívók azonban nem jöttek őrres kézzel a bécsi olimpiádáról, mert Gisser és Lelkes urak ezüst éremmel, azonkívül Lelkes és Ghiczy Gyula mint amateur vívók bronz éremmel lőnek kitüntette.

**A zobori hegyközség** ezidei közgyűlést f. év ápril hó 12-én d. e. 10 órakor a városháza tanácsulési termében tartja meg. A közgyűlés tárgysorozata: 1. a földmivélsügyi m. kir. miniszteriumhoz felterjesztendő memorandum, a Zoborhegyen létesítendő ojtvány-telep segélyezése tárgyában; 2. költségvetés tárgyalása; 3. penztárnok jelentése; 4. az alapszabályok végleges letárgyalása; 5. esetleges indítványok. A zoborhegyi összes birtokosok felkértenek, hogy minél számosabban megjelenjen sziveskedjenek.

**Köszönetnyilvánítás.** Halaltelt fiui szívvel mondom ugy magam mint híveim nevében köszönetet Bende kegyes püspök Atyánk Ó méltóságának, ki tűz által megkárosult sok családnak a legelső nagyobb segélyt nyújtotta, midőn számukra 200 frtot kegyeskedet küldeni. Azt töl-mácsolom, mit e szegény híveim rebegtek halaltelten: Isten áldja a jó, segítő kezét! Zliechón 1896. március 30. Pechány József, plébános.

**A választók figyelmébe.** Figyelmeztetjük a választó-polgárokat, hogy mult évi adóhátralekukat ápril 15-ig fizessék ki, mert különben az összeállítandó s a jövő 1897. évben érvényes választói lajstromba nem kerülnek bele. Pedig jövő évben lesz az általános képviselő-választás. Azért, ha a legszebb jogukról lemondani nem akarnak, fizessék ki esetleges adóhátralekukat. Mert csak egyes nyitrai uraknak szabad nem fizetni s mégis bírhatnak választói joggal. A közönséges választó ilyen szerencsében nem részesülhet.

**Macesz a kávéházban.** Nyitra leglátogatottabb kávéházában, a Schillerben, két tót-megyéri gazdatiszt e héten reggelizni akart, s nem kaptak a kávéhoz egyéb süteményt mint maceszt. Az éhes oeconomusok meglehetősen nagy zaj mellett ott hagyták a kávéházat. Mi tiszteljük mindenkinek vallási meggyőződését, de azt hisszük, hogy nem ütközött volna össze a lelkiismerettel, ha arra a néhány napra gondoskodtak volna, hogy tréfi élelmi szereket is lehessen kapni egy nyilvános helyiségben.

**Uj alakok a politikában.** Midőn Major Ferenc dr. székesfejérvári orvos Csáktornyán fel lépett Wlassics miniszterrel szemben néppárti programmal, mar akkor is hallatszott az orvosok között, hogy nekik is kellene mandátumot vállalni és pedig azon okból, hogy orvos is legyen a képviselők közül, aki az ország törvényhozásában a közegészségügyet képviselje. Most

a „Közegészségügyi Kalauz“ felhívást bocsátott ki, melyben felhívja a kartársakat tudassák vele mely kerületekben áll rosszul a mostani képviselő dolga. Mert jövő választásoknál mi orvosok — ugymond — szintén akcióba lépünk, státusunk és a közegészségügy megmentése érdekében.

**Barsvármegye nem tüntet.** Barsvármegye márc. 26-án tartotta évi rendes közgyűlést, melynek legerdekesebb pontja volt Szentiványi Oszkár indítványa a Fehérvárnak megszavazandó bizalom ügyében. A közgyűlés, melyen dr. Ruffy Pál alispán elnökölt, kedvezőtlenül fogadta az indítványt. Felsőzállt ellene id. Rudnyánszky Titusz, s elintézettnak mondta már a személyes ügyet és napirendre terést javasolt. Br. Ambrózy István emelt ezután szót s pártolta Szentiványi indítványát. Mire Znamenák Sándor szót az indítvány ellen, megjegyezve, hogy a személyes nem olyanok, a kik rokonszenvet keltenének; de a miniszter működése a politikai terén sem szimpatikus. A szavazás alá bocsátott indítvány mellett szavazott 11, ellene 17. — Hunyadmegye átiratát a népiskolák államosítása ügyében tudomásul vették.

**A bécsi hivatalos lap egy hire.** Óriási feltűnést keltett a napokban az osztrák hivatalos lap ama hire, hogy Mária Valéria, királyunk leánya, lemondott a bécsi tanítónők és nevelőnők egyesületének védnökségéről. Az eset a legnagyobb ritkaságok közé tartozik s az volt az oka, mert a tanítónők egyesülete röviddel ezelőtt könyvsorsjátékot rendezett, anélkül, hogy a sorsjáték tervezetét bemutatta volna, s olyan könyveket, mint Darwin, Büchner, Schopenhauer stb. sorsolt ki, a melyeknek iránya a fenséges asszonynak *legszentebb vallási érzelmeit sértette.* Bizonyára azt akarta megértetni a tanítónőkkel a főhercegnő, hogy ha már sok embernél kiment a divatból a vallás, legalább ők, a tanítónők, kik a fiatalok nevelésével foglalkoznak, ismerjék annak becsét az életre.

**A multból.** Az ezeréves Magyarország egyik jellemző vonását a 213 latin és 19 görög szertartású apátság, és 165 latin és 3 görög szertartású prépostság, kerekében 400 méltóság őrzi, melyeknek címeit az apostoli király *most is* adományozza papjainknak. Ezek a címek egykor mind virágzó káptalani és szerzetesi telepek voltak és arról tanuskodnak, hogy nagy volt egykor a magyarban a vallásosság és az ebből fakadó szerzetesi hajlam, az önmegtartóadás erénye. A királyi, főnemesi és nemesi családoknak az ő szerzetesi fiúk, vagy leányuk volt egykor a legfőbb büszkesége, ezek mint barátok vagy apácák töltötték be az ország területét sűrűn behálózó szerzetesi házakat. Ma ez másképp van.

**Sz. István lovas szobra** a milleniumi emlékek egyike lesz, azon program szerint, melyet a kormány a képviselőházban javaslatképpen benyújtott. Felállítását a Nagyboldogasszonyról nevezett budai (Mátyás-templom melletti) halászbástyára van tervezve. Egészbevéve 200,000 frtba kerül, elkészítésével Strobl Alajos nagynevű művészünk van megbízva. Elkészülése és leleplezése az 1899. évre van kilátásba véve.

**Kiknek veszedelmes a néppárt?** Egy liberalis „szepirodalmi“ heti lap, mely időnkint felségsértésben és a magyar érzés kigunyolásában utazik, nemrég megszavaztatta hitsorsos olvasóit, hogy kiket tartanak a magyar parlament legnekülözhetőbb tagjainak? Az olvasók állítólag Wekerlet, Tisza Kálmán, Szilágyi Dezsőt, Csáky Albint, Bánfi Dezsőt, Eötvös Károlyt és Wlassich Gyulát jelölték meg olyanokul, akik nélkül a magyar képviselőházat nem tudják elképzelni. Ez a hét parlamenti tag tehát az új hét vezér a millenniumkor, valamint Álmos, Előd, Kund, Ond, Tas, Huba és Tuhutum a honfoglalás idején, új honfoglalást akar csinálni a szabadelvűség jelszavával. De ebbeli működésükben őket a néppárt és ennek organuma az „Alkotmány“ megakasztotta. Ezért veszedelmes a néppárt, ezért veszedelmes az „Alkotmány“ de mindkettő csupán a liberálisoknak veszedelmes a kik irtó háborút indítottak mindkettő ellen. Az irtó háborúnak máris van eredménye: az „Alkotmány“ alig három hónapi fennállása óta annyira elterjedt, hogy ma már egyik legolvasottabb nagy napi lap Magyarországon, a mely gazdag, változatos tartalmával és terjedelmével (naponta 16—20—24 oldal) az olvasók hatalmas gárdáját szerezte meg magának. Az „Alkotmány“ naponta közöl magvas vezércikket, jeles publicistáktól, kitűnő tárcákat első rangú íróktól, legjobb forrásból merített érdekes politikai híreket, pompás karcokat. A

napi eseményeket kimerítően tárgyalja eredeti értesülések alapján. Összekötetéseinek vannak Párisban Londonban, Berlinben, Rómában, Bécsben stb. E mellett az „Alkotmány“ a legolcsóbb magyar napi lap, mert előfizetési ára egész évre, csak 10 frt.

**Az apja nem jön el.** Mihálik József apát és egyházmegyei főtanfelügyelő Trencsénmegyében egyik legutóbbi iskolalátogatásáról írják a következő jóízű történetket: Az apát ur éppen akkor toppant be egy iskolába, mikor az iskolai egyeduralkodó javában páholt egy nadrágos kisgyereket. A rektor nem jött zavarba főlebbvalójának jelenlétében, hanem folytatta tovább, míg nem hiány nélkül kiutaltványozta az olvasatlan huszonötöt. Mikor az olvasással készen volt, ledobta az ordító nebulót a deres-ottománról és kilökte az ajtón e szavakkal: — Kölyök, most elmondhatod az anyádnak, hogy egy hétre ki van porolva a nadrágod. — A főtanfelügyelő ur egészen megdöbbenve nézte, hogy a különben kifogástalan kántortanító mennyire megfélemedezik magáról főlebbvalójának jelenlétében. Végre magához jött álmélkodásából s szigorúan kérde: — Hallja tanító ur, mit szóljak én, ha a gyerekeknek anyja vagy apja eljön hozzám panasza? — Az anyját tessék kidobni; az apja meg nem jön el. — volt a válasz. — Honnan tudja azt oly biztosan, hogy az apja nem jön panasza? — Azt egész biztosan tudom, nagyságos uram, mert a kölyök apja — én vagyok.

**Vizbefult.** Krizs Antal szakolcai polgár még március 16-án favágóba ment az onnan két órányira eső erdőbe, de többé nem tért vissza. Két héten át keresték, míg végre márc. 30-án az erdőből kifolyó patakban megfulladva találták. Valószínűleg a rossz nyavalya, melyben rendszeresen szenvedni szokott, kitört rajta, mikor a patakon átment és leesett az akkor áradó patakba. — F. hó ápril 1-én Nyitra is kifogtak egy ismeretlen férfi-hullát a váralatt levő Nyitra vizéből.

**Tolstoj és a rendőr.** A híres orosz költő és író Moszkva utcáin sétált egy napon és egy rendőrt látott, a ki nem épp valami gyöngéd módon tuskolt maga előtt egy részeg parasztot. Tolstoj ez a durvaság felháborította, megállította tehát a rendőrt és így szólott hozzá:

— Tudsz-e olvasni?  
— Igen.  
— Olvastad az evangéliumot?  
— Igen.  
— Ugy hát tudnod kell, hogy felebarátodnak nem szabad fájdalmat okoznod.  
A rendőr végignézett a nagy regényírónak ugyszólván parasztos külsején, aztán ő szólalt meg:  
— Tudsz-e olvasni?  
— Igen.  
— Olvastad-e a rendőrök számára kiadott utasítást?  
— Nem.  
— Hát akkor olvasd el előbb, aztán majd beszélünk.

**A magyar Osztálysorsjáték sorsjegyeinek a III. osztályra való megújítása kezdetét vette.** Ezen nemesak nálunk, de külföldön is oly gyorsan népszerűvé lett sorsjáték utolsó főhuzása május 12—28-ig ejtik meg. A ki nem húzott II. osztály sorsjegyek azok visszaszolgáltatása és megújítási díj, és pedig: 1 egész 20 frt, 1 fel 10 frt, 1 tized 2 frt és 1 huszad 1 frt lefizetésével a sorsjegyeken jelzett elárúsítóknál legkésőbbben május 2-ig ujtandók meg Teljes sorsjegyeket (mind a három osztályra érvényes sorsjegyeket) nem kell megújítani és a III. osztály huzásán minden további nélkül résztvesznek. A rendkívül kedvező nyerevényesélyekből csaknem mindenki igyekszik a maga részét kivenni és így elképzelhető, mily óriási erőmegfeszítésükbe kerül az elárúsítóknak, hogy a közönséget a tömérdek sorsjegyek kifizetésével és megújításával kielégíthessék. Heintze Károly főelárúsítóhoz Budapesten naponként ezer számra érkeznek a levelek részint a ki nem húzott sorsjegyeknek megújítása, részint a nyertes sorsjegyeknek kifizetése céljából. Ezen leveleknek elintézésénél természetesen a legnagyobb precizitással és pontossággal kell eljárni. Eppen azért csaknem lehetetlen azok igényeit kielégíteni, kik sorsjegyeik megújítását az utolsó napokra, vagy pláne a határnapra (május 2-ra) hagyják. A pontos és korrekt kiszolgálás érdekében tehát ajánlatos, hogy a megújítandó sorsjegyek az illető elárúsítóknál minél előbb prezentáltassanak, illetve beküldessenek.

**Gabonaárak** április hó 2-án a nyitrai piacon. métermázsánként: Buza 6:10—6:50 frt,

rozs 6:00—6:20 frt, árpa 4:00—5:00 frt, kukorica 4:40—4:50 frt, bab 7:00—7:50 frt, krumpli 1:60—1:80 frt. Bükköny 4:20—4:60 frt. Lenese 7:80—8:90 frt. Zab 6 frt.

## Közgazdaság.

**Ojtványszőlő-metszési tanfolyam.** A nyitrai megyei gazdasági egyesület által március hó 31-én a Zaboron megtartani tervezett ojtványszőlő-metszési tanfolyam a szőlőben való foglalkozást gátló kedvezőtlen időjárás következtében elmaradt, illetve április hó 9-ére halasztott. A tanfolyam ismét Lőrinczy Gyula ur zabori (komlóvölgy) szőlőjében fog megtartatni. Kezdeté d. e. 9 órakor és d. u. 3 órakor. Ha az időjárás 9-én kedvezőtlen lenne, ez esetben a tanfolyam 10-én tartatik meg.

**Parasztfogatok a kiállításon.** A vármegyei kiállítási helyi bizottság albizottsága, Csillaghy György elnöke alatt a vágsellyei járásból az ezredéves kiállításra bejelentett parasztfogatokat Tornócon március hó 29-én szemlélte meg, mely alkalommal Császár László fogatát (rudas sötét pej 5 éves kanca; nyerges sötét pej 3½ éves herelt) Magyar-Sóókról találta alkalmasnak. Az elővezetett mocsonoki fogatok későbbben fognak a királyi fogatokkal együtt megsemmisíteni. Póstyénben a f. április hó 12-én, Szenicen 13-án fog az albizottság kiszállani a bejelentett fogatok megtekintése végett.

**Tenyészkanok.** A nyitrai megyei gazdasági egyesület ez uton közli a községekkel, hogy a mezőhegyesi ménésbirtokon köztenyésztési célokra kiválasztott kedvezményes áru mangulica tenyészkánok már mind elfogytak. A mely községeknek tenyészkánra vagy tenyészbikára van szüksége, forduljon kérelmével a nyitrai megyei gazdasági egyesület titkári hivatalához.

## Irodalom.

**Kolostorból-kolostorba.** Utirajzok. Irta: *Dedek Crescens Lajos.* A szerző a magyar hajdankor szellemi emlékeinek morzsáit szedgetni ment a külső országokba. A mit talált, azt jobbra a szerzetesek történelmi érzékének, a szellemi élet iránt mindenkor táplált szeretetöknek, buzgó gyűjtögetésöknek köszönhetette. Így történt, hogy valóságban kolostorból-kolostorba vándorolt. Most pedig, midőn uti élményeit egybeállította, nem állhatott ellent, hogy a boly mellett magokat a szorgos hangyákat is le ne írja. Ily módon az utirajz e könyvben inkább csak a tálalás módja, az étel maga; a szerzetesrendek eredetének, régi és mai életének leírása. Könyvében tehát az olvasó Orosz-Lengyelország, Galicia, Morva- és Csehország, meg Bosznia legnevezetesebb kolostoraival s ezek révén: a pálosok, a kamaldoliak, ferencesek és domonkosok, az ágostoniak és kapucinusok, a bencések, a prémonstréiek, a ciszterciák és trappisták, meg a Jezus-társaságiak történelmével és szervezetével ismerkedik meg. Könyve számos képpel és rajzzal élénkítve, igen díszes kiállításban, a rendes utirajzok alakjában és modorában írva, április havában jelenik meg. Előfizetési ára: 2 frt; stilszerű díszkötésben 3 frt. Bolti ára nagyobb lesz. A megrendeléseket lehetőleg április hó 10-éig, a szerző nevére (Budapest, Egyetemi könyvtár) címezve lehet megtenni.

**A millenium a népiskolában.** A vallás és közoktatásügyi miniszter rendelete értelmében Magyarország ezer éves fennállását május 9-én ünneplik meg az összes népoktatási intézetekben. A miniszter egy tizenhét pontból álló tervezetet bocsátott ki az iskolák számára, a mely nagyjában utmutatás nekik ezen iskolai ünnepély mikénti megtartására. Ezen miniszteri tervezet teljes anyagát iskolai használatra most kidolgozta *Sretvizer Lajos* székely-főv. igazgató-tanító és egy 10 krajcáros fuzetben közrebocsátja. A lapunk szerkesztőségéhez beküldött fuzet tartalmazza ugy a tanító, mint a gyermek által elmondandó beszédet, az elszavalandó költeményeket, a hazafias énekek kottáit stb. E fuzet a tanulók által is megszerezhető, hogy az nekik becses és marandó emlékül szolgáljon az ezer éves ünnepségről. A csekély 10 krnyi bolti árból 100 példányt egyszerre való megrendelésénél minden példány után még 1 krt az Eötvös-alapnak stb. is ad a kiadó *Dobrovsky és Franke* cég Budapesten. Egy mutatópéldány 15 kr előleges beküldése ellenében küldetik.

**MOCSONOKON**

265 - 280 magyar hold terjedelmű

**BIRTOK**

legnagyobb részben egy tagban.

és teljesen jó karban lévő lakház, majorság és gazdasági épületekkel

1896. év október 1-től 12 egymásután következő évre

**bérbeadandó.**

Bővebb felvilágosítást ad Zelenay Károly földbirtokos Pozsonyban, Vadász-tér 10. szám, I. emelet.

Egy jó házból való fiu  
fűszerüzletbe **TANONCUL** felvétetik.

Cim a kiadóhivatalban.

\* Utolsó főhuzás. \*

Magyar

**osztály sorsjáték.**

Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben

**1 Millio Korona.**

Huzás naponta

**1896 Majus 12-től 28-ig.**

| Nyeremény     | korona                              | korona             |
|---------------|-------------------------------------|--------------------|
| jutalomdíj    | 600 000                             | = 600 000          |
| 1             | 400 000                             | = 400 000          |
| 1             | 300 000                             | = 300 000          |
| 1             | 200 000                             | = 200 000          |
| 1             | 100 000                             | = 100 000          |
| 2             | 40 000                              | = 80 000           |
| 2             | 20 000                              | = 40 000           |
| 5             | 10 000                              | = 50 000           |
| 10            | 8 000                               | = 80 000           |
| 34            | 6 000                               | = 204 000          |
| 100           | 2 000                               | = 200 000          |
| 200           | 1 000                               | = 200 000          |
| 2 650         | 200                                 | = 530 000          |
| 22 000        | 150                                 | = 3 300 000        |
| <b>25 007</b> | <b>nyeremények és<br/>1 jutalom</b> | <b>= 6 284 000</b> |

Ezen 57 nyeremény közül az utolsó, azaz 600 000 korona jutalomdíjat.

**III. osztályu vételsorsjegyek árai:**

$\frac{1}{1}$  60.—  $\frac{1}{2}$  30.—  $\frac{1}{10}$  6.—  $\frac{1}{20}$  3.— forint

Ezen eredeti sorsjegy árakon kívül ajánlott levél portója és nyeremény jegyzékért 25 Kr. melléklendő.

Sorsjegyeket ajánl és szétküld az összegnek postautalványon való előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel

**Heintze Károly**

Budapest, Szervita-tér 3.

Sürgöny cím: **Lottoheintze Budapest.**

II. osztályu sorsjegyeknek a III. osztályra való megújítása a II. osztályu sorsjegy visszaadása és a megújítási díj befizetésével és pedig:

$\frac{1}{1}$  20.—  $\frac{1}{2}$  10.—  $\frac{1}{10}$  2.—  $\frac{1}{20}$  1.— sorsjegy forint

legkésőbbben május 2-ig eszközlendő.

*Nyeretes sorsjegyeket minden magasságban bealltok.*

Herényi Gotthard Sándor és Rovara Frigyes művel érdéklődőknek ingyen és bérmentve küldjük meg.

**HUNGÁRIA**

műtrágya, kénsav és vegyi ipar  
részvénytársaság Budapest.

érlnetők el.

**műtrágyával**

csakis mesterségesen szárított

**2-SZERES ÉS 3-SZOROS termések**



# Thieszen Hermann

és fia

## Debrecenben

ajánlják a főmagasságu és főtisztelendő  
klerus becses figyelmébe

# MŰFESTÉSZETI TELEPÜKET,

hol minden

## templomi festések,

## dekorációk

és

## kárpitos munkák

a legolcsóbb áron

és a legszebb kivitelben

eszközöltetnek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek

**Költségjegyzék ingyen és bérmentve.**

Nevezetesebb munkái: A nyiregyházi színház, a nagykárolyi templom, debreceni r. k. nagy templom, nyiregyházi kápolna stb. stb.

Részvény-alaptőkéje 100,000 frt, 1000 darab részvényben.

Magy. posta-takarekpénztári 4001. sz. chequeszámla clearing-forgalomban.

# A NYITRAI NÉPBANK

mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett; leszámítol váltókat, betéti könyvecskeket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előleget ad arany- és ezüstneműekre, sorsjegyek-, részvények- és másnemű értékpapírokra; elad és vesz mindennemű értékpapírt napi árfolyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

**Az igazgatóság.**

Alapított 1869-ben. — Székháza: Városháztér 3. sz.

# A Chinoráni Népbank részvénytársaságnál

következő részvények vannak eladásra letéve:

Baáni, verbói, aranyos-maróthi, bars-szt.-kereszt, nagy-tapolcsányi, privigyei, oszlányi, vágssellyei, nyitrai, nyitra-zsámbokréthi és galánthai takarékpénztárak részvényei;

valamint

a nyitrai iparbank, nyitrai népbank és a nyitrai hengermalom részvényei.

Venni szándékozók ajánlataikat szóval vagy írásban megtehetik.

Értékpapírok s részvények vételét és eladását közvetíti

## a Chinoráni Népbank részvénytársaság

igazgatósága.

# SOUKENIK JÁNOS

ORGONA-ÉPÍTŐ

## SZEGEDEN.

Elvállal mindennemű

### új orgonák építését

bármily alakban és nagyságban jutányos árák mellett a legújabb és leggyakorlatibb rendszer szerint.

Régi orgonák átépítését, javítását és hangolását jótállás mellett elvállalom.

### Új harmóniumokat

kellemes, erőteljes hanggal, tartós szerkezettel 75 frttól kezdve számítok.

### Templomi berendezéseket,

oltárok, szószékek, gyóntató-székek, keresztelő-kutak és padok készítését a legjutányosabb árák mellett elvállalom.

A jelen olcsó közlekedési árak mellett az ország bármely részében teljesítek mindennemű idevágó munkát, a nélkül, hogy azt t. vevőim megérezze.

Rajzok és költségvetés díjat nem számítok.

Tisztelettel

**SOUKENIK JÁNOS,**

orgona-építő

Szegeden, Belváros.

7-26.

— L. társaság —

Szeged, Boldogasszony-sugárút 25. szám.

Agyagáru-kiállítás Budapest, 1891.: A m. kir. keresk. miniszter elismerő okirata.

ALAPITTATOTT 1855-İK ÉVBEN.

# HAVRANEK ANTAL

AKADEMIAI SZOBRÁSZ és KÖFARAGÓ, BANYATULAJDONOS

## SZÉKESFEHÉRVÁROTT.

8-26.

ÜZLETHELYISÉG és RAKTÁR: FELSŐ-VÁROS, KIRÁLYKUT-UTCA 1. SZÁM.

Elvállal minden izlésű és kivitelű

## templom-tervezéseket és berendezéseket

u. m.

oltárok, szószékek, utifeszületek, keresztelő-medencék készítését gránit, márvány és minden anyagból a legfinomabb kivitelben.

## Nagy raktár siremlékekből

u. m.

bazalt, gránit, márvány és homokkőből a legújabb minátnak szerint.

Minden e szakmába vágó felvilágosítással készséggel szolgálók.